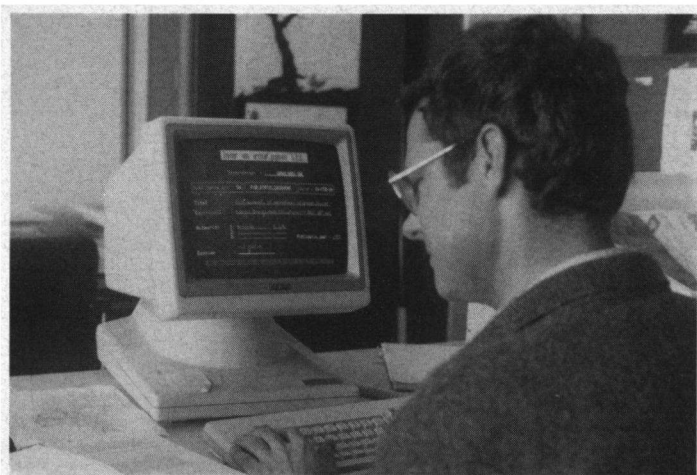

Het Natuur Wetenschappelijk Archief (NWA)

In de jaren twintig is bij het Staatsbosbeheer (SBB) de behoefte ontstaan om naast het bezit van een bibliotheek ter ondersteuning van de eigen werkzaamheden, een archief op te zetten. Het systematisch verzamelen van documenten over de Nederlandse natuur en landschap dateert ongeveer van 1928. Vooral de jaren veertig waren vruchtbaar. Het was de periode waarin Sjoerd Braakma, H.J.W. Schimmel en dr. Chr. G. van Leeuwen hun bijdragen leverden. In de jaren vijftig is het archief sterk uitgebreid door professor dr. M.F. Mörzer Bruyns. In het archief bevindt zich alleen informatie welke in relatie staat tot de Staatsbosbeheerterreinen en documentatie welke het beheer aangaat. Alle andere informatie is al vroeg naar het voormalige RIVON gegaan en later (1989) nog een deel naar het Biogeografisch Informatie Centrum (BIC) (nu IKC-NBLF-Wageningen). Het Natuur Wetenschappe-

seerd zoekstelsel aanwezig. Momenteel zijn al ruim dertigduizend documenten via dit stelsel te raadplegen. Circa dertigduizend bronnen moeten nog worden ontsloten. Daarnaast bevindt zich in de bibliotheek literatuur met niet gepubliceerde waarnemingen over het voorkomen van planten en dieren.

Het NWA is gedeeltelijk een openbaar archief, maar bevat echter veel vertrouwelijke en 'kwetsbare' informatie. Aan derden wordt mede daarom onder bepaalde voorwaarden uitgeleend (bijvoorbeeld via een vergunning te verrichten onderzoek in objecten van Staatsbosbeheer, het nazoeken van algemene informatie over soorten of ecotopen). Computeraardraaiingen vallen niet onder deze regeling. Toch is het goed om in bepaalde gevallen het NWA van Staatsbosbeheer te raadplegen. Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met: dr. J. Vink, postbus 1300, 3970 BH Driebergen (03404 - 26 316) of portvrij antwoordnummer 1013, 3970 VB Driebergen.

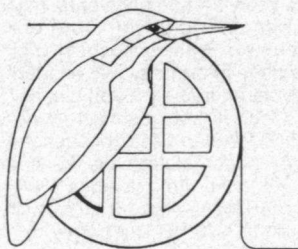
Momenteel zijn al ruim dertigduizend documenten via dit systeem te raadplegen.

lijk Archief (NWA) heeft twee hoofdonderwerpen. Het bijeenbrengen van documenten (lees: excursie-rapporten, studentenverslagen, tijdschriftartikelen, boswerkzaamhedenverslagen etcetera) rond een bepaald onderwerpgebied en een verzameling van natuurwetenschappelijke gegevens van objecten en algemene informatie. De eerste groep informatie is hoofdzakelijk functioneel gericht, de andere, grotendeels 'grijze literatuur' ter ondersteuning van interpretaties en evaluaties. De indeling van de objecten zijn objectgebonden ondergebracht onder de noemers: Algemeen, Beheer/Planning, Bodem/Geologie, Hydrologie, Hydrobiologie, Flora/Vegetatie, Invertebraten, Vissen, Herpetofauna, Vogels en Zoogdieren. Het aardige is dat ook gegevens over toekomstige eigendommen in het NWA worden opgenomen. Sinds 1985 is een met meer dan duizend sleutelcodes geautomati-

Stichting tot Behoud van de Veluwe Sprengen en Beken

De beken en sprengen op de Veluwe hebben lang dienst gedaan bij het leveren van waterkracht aan de vele watermolens. Bij het verdwijnen van de economische functie van de molens raakte het onderhoud van de waterlopen in onbruik. Dit had zijn gevolgen voor flora, fauna en het landschap. In 1979 bundelde een aantal mensen hun krachten en richtte de Stichting tot Behoud van de Veluwse Sprengen en Beken op. Van het Veluwse landschap maken zowel laagland-, kwel-, bron- en sprenggebeken deel uit. Sprenggebeken werden vroeger gegraven ten behoeve van de energievoorziening van de papierindustrie. Periodiek onderhoud is noodzakelijk om dit type beken te behouden. Moderne gevaren voor de beken en de beekoevers zijn de watervervuiling en het dalen van de grondwa-

terstand. De stichting is op verschillende manieren actief. Er wordt overleg gepleegd met overheden, beheersinstanties en beeeigenaren. Natuurwetenschappelijk en historisch onderzoek wordt bevorderd en al dan niet gevraagd, wordt geadviseerd bij onderhoud- en beheersplannen van waterschappen. De Stichting tot Behoud van de Veluwe Sprengen en Beken functioneert niet alleen aan de vergadertafels maar ook in het veld. Zij organiseert met name vrijwilligerswerk aan het onderhoud van de beken en excursies. Bovendien worden tevens ook lezingen, cursussen, lessen en tentoonstellingen gehouden.

Het vignet van de stichting bestaat uit een IJsvogel met als achtergrond het rad van een watermolen (ontwerp Marjolein Menke, Amsterdam). De IJsvogel is het symbool van de natuurhistorische, het waterrad van de cultuurhistorische betekenis van de Veluwe beken.

'De Wijerd**' is het vier maal jaarlijks verschijnend tijdschrift met op de kaft het door Marjolein Menke getekende vignet van de stichting: een IJsvogel met een rad van een watermolen. Meer opvallend is overigens de prachtig getekende IJsvogel die boven het logo het blad siert. Dit orgaan is genoemd naar het bovenstrooms gelegen voorraadwaterbassin (= Wijerd) van beekwater waardoor watermolens steeds van voldoende water werden voorzien. Het bevat vaak goed gedocumenteerde en interessante artikelen. De onderwerpen staan op de een of andere manier in relatie tot de Veluwe beken, sprengen en watermolens of beekhydrologie. Daarnaast heeft de stichting diverse publikaties uitgegeven zoals: 'Karakteristiek van de Oostveluwe sprengen', 'Wandel- en fietsroute Vaassense sprengbecken' (andere routes zijn in voorbereiding), 'Beken in Twente', 'Beken in Midden- en Oost-Brabant', bibliografie 'Beken, sprengen en watermolens op de Veluwe' en een ijsvogelbriefkaart. Voor een bedrag van f 20,- per jaar kan men al donateur worden en daarmee het zo noodzakelijke werk van de stichting ondersteunen.

Nadere informatie: Stichting tot Behoud van de Veluwe Sprengen en Beken. Adres (tijdelijk): Schotakker 38, 8162 JE Epe, 05780 - 13 010.

Vogelwacht Limburg

De Vogelwacht Limburg is in 1956 opgericht en was aanvankelijk vooral gericht op de naleving van de Vogelwet 1936. Tegenwoordig zijn daar heel wat meer aspecten bijgekomen zoals het op verschillende plaatsen in de provincie Limburg verzorgen van basis- en vervolgcursussen met betrekking tot vogelstudie en vogelbescherming. Van de vogelwacht zijn momenteel circa 875 mensen lid. Een belangrijk deel is actief in de verschillende geografisch gebonden werkgroepen

zoals die van Maastricht, Geleen, Sittard, Roerstreek, Weert en Heihof. Deze groepen hebben zichzelf taken opgedragen zoals het meedoen met de programma's van Sovon (BSB-BMP), watervogeltellingen, huiszwaluwinventarisaties en dergelijke. Daarnaast zijn er themagerichte werkgroepen zoals de Werkgroep Heihof (nestkastenproject), de Werkgroep Publiciteit die zo veel mogelijk contacten onderhoudt met de Limburgse bevolking, de Werkgroep Vrije Vogelreservaten, de Werkgroep Vogelfotografie enzovoort. In de Schinveldse Bossen is door het toedoen van de Werkgroep Heihof een wand voor Oeverzwaluwen tot stand gekomen. De Vogelwacht Limburg richt zich ook heel duidelijk op de overheid en werkt actief samen met andere organisaties om tot oplossingen voor gerezen problemen te komen. Als lid van de Limburgse Milieufederatie heeft de organisatie een belangrijke taak bij bijvoorbeeld herinrichtingsplannen, ruilverkaveling en bestemmingsplannen. In 1984 werd samen met de Stichting Mondiaal Alternatief actie gevoerd om bekendheid te geven aan de penibele situatie waarin de Limburgse Ortolanen verkeren. Onlangs is een actie gestart om de nestgelegenheid van Gierzwaluwen in de daken van in de jaren zestig gebouwde flats te ver-

Omslag van het verenigingsblad.

zekeren. Deze daken zijn aan renovatie toe en dreigen met kunststof dakconstructies te worden dichtgemaakt. Iedere drie maanden komt het verenigingsblad 'Het IJsvogeltje' uit. Daarin staan dikwijls interessante artikelen. De Vogelwacht heeft er traditie van gemaakt om jaarlijks tegen de vakanties een lijst te publiceren van buitenlandse gerechten die (grotendeels) uit gevangen vogels bestaan. Op die manier kunnen de leden het bestellen van ongewenste maaltijden vermijden. Een belangrijk initiatief van de Vogelwacht Limburg en het Natuurhistorisch Genootschap Limburg is de uitgave van het in 1889 opgerichte en vier maal per jaar verschijnende en zeer gewaardeerd tijdschrift 'Limburgse Vogels'. De Vogelwacht Limburg kan nog heel wat leden gebruiken. Met name belangstelling uit het noordelijke deel van Limburg is gewenst. Door deelname aan de vele verenigingsactiviteiten kan worden meegeholpen de natuur en de vogels van Limburg te behouden.

Pierre Maréchal.

■ Nadere informatie: Vogelwacht Limburg, J.G.M. Nijssen, Barbarastraat 8, 6164 HK Geleen, 046 - 748 216.

*Een wijerd is een voorraadbassin voor beekwater bovenstrooms van watermolens.